

kibaru

a bè bò Mali kunnafoniso "AMAP" ka yamaruya kònò

KONOKO

● **NYE 2: KA BO MALI BALIKUKALAN BAARADA «DNAFLA» LA**

Kunnafoni ani bamanankan degecogo, faransikanfòlaw fè, n'an ka kanw signindew n a dakurunyaw ye, minnu sèbènnèn b'a kan fila bée la.

● **NYE 3:**

Kunnafoni minnu kofòra Alimanyi Federali «RFA» peresidan ka teriya taama kan Mali kònò ani «KIBARU» ka san 16nan lahalaya kumaw.

● **NYE 4 NI NYE 5: KIBARU KANUBA-GAW KUMA YORO:**

Lètèrè minnu cira KIBARU ma, kunnafoni ko siratigè la, n'u kalanni n'u faamuyali bè nyögondòn walew basigi mògòw cé, Mali kònò, a n'a kòkan.

● **NYE 6: SEKO NI DONKO KENE:**

Poyiw, kuma kòròmaw, Nsiirinw ani hakili-jakabò kuma minnu bè dò fara mògòw ka dònniya kan.

● **NYE 7:**

Kunnafoni min kofòra dinyè musow ka dònba marisi kalo tile 8 n'a kòrò kan. Mali musow ka jamakulutòn «UNFM» nyémògò, Madamu Diko Masaran Konate ka jèmukan nafamayòrôw.

● **NYE 8:**

Peresidan Musa TARAWELE ka taama Kayi mara kònò. Foto minnu tara Kayi yòrò caman na, olu dòw bè nyè kofolén in kan.

Alimanyi federali (RFA) Peresidan ka teriya taama Mali kònò (a bè nyè 3 la)

Dinyè musow ka donba, Marisi kalo tile 8 n'a kòrò (a bè nyè 7 la)

KIBARU YE SAN 16 SORÒ
(a bè nyè 3 la)

Ka bò Mali balikukan baarada "DNAFLA" la

Mali balikukan baarada «DNAFLA» ye kunnafoni minnu sòrò k'a di kibaru kanubagaw n'a lafasabagaw ma nin kalo in na, o kologirinmayòrò bë Mali jamana kuntigiso baarakèlaw ka dögökun saba balikukan kuncèli kan, an da sera kalan min ma kibaru nimòrò 192/193 nan kònò.

Balikukan in kuncèli kònè kan, peresidan Musa TARAWELE ka ciyakèda baarakèlaw ye foli bila u karamögòw ma, sèbèn kònò, min filè hin ye:

**JAMANA KUNTIGISO BAARAKELAW
KA FOLI KA NYESIN U KARAMOGOW
MA.**

An balimaw, aw ni tile !

An karamögòw, aw bisimila!

kuma man di, kumabaliya man-di.

An bë an ka tile 15nan bamanankan kalan kuncè bi. Nin tile 15 kònò, an ye fén caman kalan, An y'a ye k'a fò, k'an tun bë dibi de la. Sisan an ye fén caman faamu, ka fén caman kòrò dòn.

An ka kalandenw bée tògò la, n'bè an karamögòw fo, k'u walenyumandòn, u ka cèsiri la, u ka baara nyuman na. Aw ni ce, aw ni baraji. Aw ye kalankè anw kun, ni hakilisigi ye ani nisondiya. An b'a nyini aw fè, aw ka dò fara cèsiri kan walasa ka faso bée bò kanko nògò n'a dibi la.

Baganmaralaw, sènèkèlaw ani jègemon-naw, olu ye an ka kanw kalan sira caman na k'a ban. An y'a nyini gadonmusòw ani sèrewisida tòw bée fè, u ka fara an ka kungokònò mögòw kan, k'an ka kanw kalan,

An karamögòw: jaabi, Dunbiya ani Fantà, aw bëna nyènafinba bil'an na. Nka an miiri bë to aw ka kalankan na tuma bée: hakilijagabò, kunnasèbènni, jate ani kii-mèli, olu ye jèmukan ye, minnu tè k'e anw ma dunan ye tun.

An bée ka dugawu k'e walasa an faso bë taa nyè. Aw ni ce! k'an bén tuma wèrè!

KIIMELI KALANSOW KONO

Kiimeli kèkun:

A kèkun ye k'a dòn kalanden hakè min sèbènnna kalan kama duguyiriwalitòn kònò, ani k'a dòn minnu kalanna ka jo olu la.

A bë k'e sababu ye ka tòmònikè kalandenw na, tòn ka baara bë se ka kalifa minnu ma.

Kiimeli kècogo

Kiimèlikèbaga bë fòlò ka kalanso karamögò nyininka, n'a sòròla a ka kalandenw ka

kalan sera kalanjè nyè min na, ani jate nyè min na. N'a y'o dòn, o tuma kiimèli bë daminè. Sèbènfura jèman bë di kalandenw ma. A bë daminè daw sèbènni na. Da fila bë f'u ye, u k'o sèbèn.

N'o banna kiimèlikèbaga bë kafoli fila, dòbòli fila, sigiyòròmali ani tilali fila sèbèn walomba kan, k'a nyini kalandenw fè, u k'olu jaabiw nyini u ka sèbèn kan.

N'o banna se bë k'e kalanjè ma. Kalanden kelen-kelen bée bë kalankè yèrèkalan gaïe dò kònò.

Min ye sèbènni ye, kalanden bë kiimè a ka sèbèn minècogo la (n'a sòròla sèbèn minècogo ka nyi, n'a ma nògò, n'a kalan ka di).

N'o bée banna, sèbènfuraw bée bë minè, k'u jaabiw sègèsègè. O sègèsègèli bë na ni kalandenw jòyòrò dònnye kalan na.

O jòyòròw bë daminè kelen na fo ka setan ni fila ma.
jòyòrò 1°: minnu sera kalanjè, sèbènni, sigiyòròmali ni tilali la;
jòyòrò 2nan: minnu sera kalanjè, sèbènni, kafoli ni dòbòli la;

jòyòrò 3nan: minnu sera kalanjè, sèbènni ni jate sèbènni na;
jòyòrò 4nan: minnu sera kalanjè ni sèbènni na, nk'u ma se jate sèbènni na;

jòyòrò 5nan: minnu sera kalanjè la, u ma se sèbènni na; u sera sigiyòròmali ni tilali la;

jòyòrò 6nan: minnu sera kalanjè la, u ma se sèbènni na, u sera kafoli ni dòbòli la;

jòyòrò 7nan: minnu sera kalanjè la, u ma se sèbènni na, u sera jate sèbènni na;

jòyòrò 8nan: minnu sera kalanjè la, u ma se sèbènni na, u ma se jate sèbènni na;
jòyòrò 9nan: minnu ma se kalanjè la, u sera sigiyòròmali ni tilali la;

jòyòrò 10nan: minnu ma se kalanjè la, u sera kafoli ni dòbòli la;

jòyòrò 11nan: minnu ma se kalanjè la, nk'u sera jate sèbènni na;

jòyòrò 12nan: minnu ma se kalanjè la, u ma se jate sèbènni na.

bamanankan

siginiden lasamalenw

(voyelles longues)

aa..baana..... riche aisé

ii...miirinata.... avis

uu..nbuuru..... pain

ee..feerefèn..... marchandise

èè..sènè..... étendre, étaler

oo..kooro..... traîner

òò..fònò..... sorte de poisson

Nunna sginidenw

(voyelles nasales)

an.. buran..... genre

in... jin..... forteresse

en.. jiden..... génie de l'eau

èn.. jènsèn..... disperser

on.. fobonda.... début de la saison froide

òn.. gòrontò..... gonfler

un... gun..... file

Nunna sginiden dafataw

(consonnes prénasalisées)

nb... nbili..... éphémère (insecte)

nf... nfinunfinu. tournoyer

ng.. ngònjigi.... gorille

nk.. nkaranka.. pou de corps

np.. npogotigi.. jeune fille

ns.. nsirin..... conte

nc.. ncòn..... vénin, dard

Nkaniya..... volonté

Nkanyan..... brousse

Nkunan..... gémir

Nkunu..... ruche

Nkòmi..... galette

pan..... sauter

pankurun..... avion

palan..... seau

pètè..... aplanir, aplatisir

pòpò..... fruit sauvage

puruti..... ruer

caka..... collier

còrонтò..... serrer

cikè..... cultiver

ci..... commission, mission

cogoya..... moyen, façon

cunnkan..... surprise

uruyi..... bouillie de farine

uti..... août

unhun!..... oui!

Alimanyi federali (RFA) peresidan ka Mali teriya taama

K'a ta san 1988 marisi kalo tile fòlò la, k'a bil'a tile 5 la, Alimanyi Federali (RFA) peresidan, Irishari Wòni WAYISAKERI n'a furumuso n'u ka jamana, «RFA» nyémögò wèrè caman ye teriya taama k'e Mali kònò.

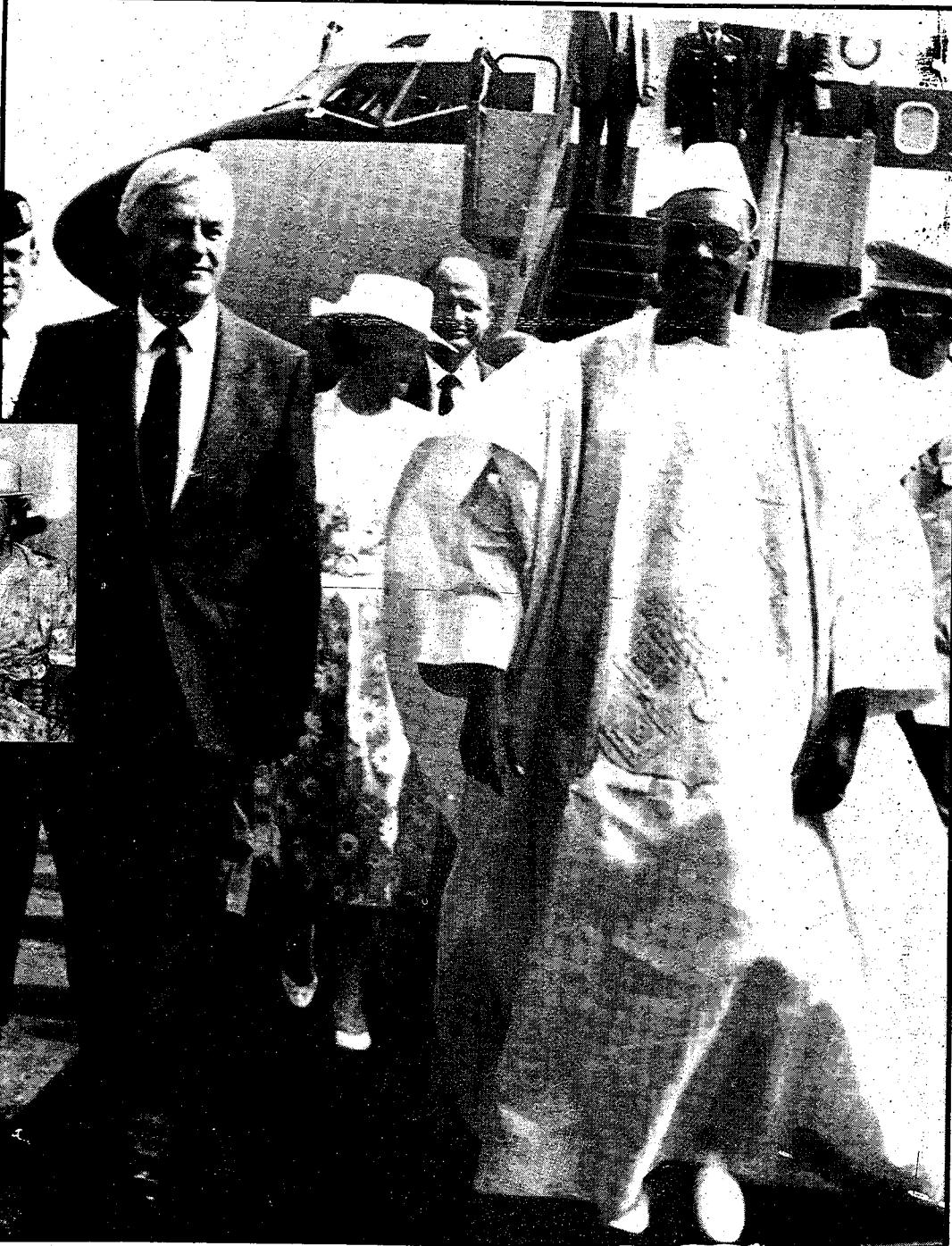
Dèrnè walekow n'u nisòndiya kumaw kérèfè Alimanyi Federali fangaso kuntigi ani Mali jamana fangaso kuntigi, n'u furumusow n'u nòkanmögòw ye dugu caman yaala Tumutu ani Mòti maraw kònò.

Teriya taamá in kuncéra wale kan, min ye Mali jamanadenw bëe lajèlen wasa n'o ye Alimanyi Federali (RFA) ka nafolo jurù donnen yélémali ye, k'a k'e bolomafara ye, ka t'a yiriwali ni nyétaa siraw kan.

O siratigè la, a jirala ko ciyakèda minnu bëna bò bolomafara kofòlen in nunma, k'o ye Manantali barasi ani Selenge barasi ye, Mali jigi dalen bë minnu kan, kuranko, jiko, sènèko, baganmarako ani hadamadenyakow nògøyali la.

Kénèyako ni hadamadenyakow siratigè la, Alimanyi Federali ka dèmè sera Tumtu dògòtòròso ni Mali fiyentòw ladamuliyòròw ma, n'olu dèmèni ye, sira caman kah.

KIBARU YE SAN 16 SÒRÒ

San 1972 marisi kalo tile 10 don, o kèra «KIBARU» bange san ye Mali kònò; i n'a fò: «KIBARU» nimòrò fòlò bòdon.

O san 1972 ni nyinan sañ 1988 marisi kalo tile 10 furancè bë bèn san 16 hakè de ma, min kònò, «KIBARU» ye yélèma ko suguya caman kë.

A gèlèya yòròw cayara n'a nògòya yòròw ye nka, a kèra cogo o cogo, «KIBARU» yèrè ma se ka tunun, a sanga ma se ka burun, a dawula ma se ka dògòya.

Kòkandèmè siratigè la, i ko «UNESCO» ni SUWISI jamana ka dèmè kònò, «KIBARU» ye bòli daminè kabini san 1986 sètanburu kalo tile 8 don, bòli min tèna kòtigè tugun, k'a da dèmè giringya kan.

Sisan sa, «KIBARU» sankòròtaliko nyuman baara bë Mali jamanaden yèrèw de bolo, jamana kònò, a n'a kòkan.

Amadu GANYI Kante

kibaru kanubagaw

NSIIRIN: Donsokè ni Mininyanba

Nin kéra donsokè dò ye. Don dò, a y'aka marifa ta ka taa kungo kònò. A taara bò mininyanba dò kan. O y'i kant'a ma: n'i ma nyè ne ma ka n'ta ka na n'bila bajila, n'bè sa sisan dè! bawo n'fanga bée baagna taama fè.

Donsokè k'o tè baasi ye, a bè se ka mininyanba sago k'a ye, nka a ko: don bëna, a bè siran o don de nyè, wa cogo si la o don nabali tè to.

Mininyanba k'a ma, èe ! donsokè, o don fana ye don jumèn ye sa !

Donsokè k'a ma, o tè don wèrè ye, walenyumandònbalija don kò.

Mininyanba ko donsokè ma a ka nyè a ma, ni Ala sònnna walenyumandònbalija tèna bò a ko la.

Donsokè y'a ka jò dayèlè, mininyanba donna a kònò. U selen bada la, donsokè ye jò dayèlè, a ni mininyanba jiginna ji la nyögònfe. Mininyanba selen a seyòrò, n'o ye ji cèmancè ye, donsokè siranna min nyè o y'a sòrò, bawo a ye donsokè minè, k'u b'a dun.

Donsokè k'a ma k'a ye walenyumandònbalija kè. Mininyanba ko a bè donsokè dun, nka a t'a dun fò tinyèfola saba ka na, n'o tinyèfola saba bée ka kumakan kéra kelen ye, a bè sòrò k'a dun. Donsokè ko: mininyanba, n'dun, o tè baasi ye; Ala ye min dòn, o ye wasa kè.

Misifasanba dò nana: O ko: èe, donsokè, e dun jòlen bè mun na yan ?

Donsokè ko misi ma: ne de nyèna mininyanba ma, k'a ta ka n'a bila bajila, a ko k'a bè n'dun; ne fana k'a ma k'a ye barajintanya kè n'na dè ?

Misifasanba ko mininyanba ma: a dun, bawo ne misi tun bè n'ka nònòbòla tuma min na, mògòw tun bè ne biri k'o nònò k'e k'u denw balo. Nka sisan, ne kòròla, n'tè se nònòbòla tugun; u sinna ka ne bila; u tè dumuni di ne ma bilen; u ko n'ka taa dumuni nyini n'yèrè ye kungo kònò; a dun mininyanba, bawo mògòw fòlò de ye barajintanya kè.

Mininyanba ko donsokè ma; tinyèfola kelen nana dè! O ye min fò, i yèrè y'o mèn; sisan an ka tinyèfola tòw kònò.

A ma mèen dòròn, so fana nana, n'o ye worotola so ye: So y'i kant'o: è. donsokè, e dun jòlen bè mun na yan ? Donsokè y'i

Kanto su ma: geregerè de bë ne da la yan, bawo ne ye mininyanba bò saya la, nka a ko f'a mana n'dun ne fana ko a ye barajintanya baara kè.

So y'i kanto mininyanba ma, ne so tun bë n'ka kamalena la tuma min na, mògòw tun bè ji saniyalen di ne ma, u bë binnyaga caman di n'ma: o y'a sòrò n'bu ka doni girinw bée ta wotoro la; nka sisan ne kòròla: n'tè se ka baara si k'u ye bilen; u ye n'bila ko n'ka n'balò nyini n'yèrè ye kungo kònò; i y'a dòn barajintanya man kòrò n'o ye dè ! Mininyanba a dun.

Mininyanba ko donsokè ma: i ye so ka kuma mèn wa ? Donsoke ko n'y'a mèn kè ! Mininyanba ko donsokè ma, an ka tinyèfola sabanan makònò sisan.

U y'u t'o la, nsongsannin nana, n'o ye tinyèfola sabanan ye. Nsonsannin y'i kanto mininyanba ma: e ni donsokè jòlen bë mun na yan?

Mininyanba ko: donsokè nyèna ne ma, ka n'ta ka na n'bila bajila, nka ne ko n'bè donsokè dun.

Nsonsannin ko: a'ye bò bajila ka yèlèn gere kan, bawo ne tè jiròkuma mèn.

Mininyanba ni donsokè bòra bajila ka na nsongsannin kérè fè.

Mininyanba y'i kanto nsongsannin ma: ne tun bë nyini ka sa, n'y'a fò donsokè ye, a ka nyè n'ma ká ne lase bajila; donsokè y'a ka jò dayèlè; ne donn'o kònò, a taara n'bila bajila; ne fana y'a minè ko n'b'a dun; a ko ne ye barajintanya baara k'a la.

Nsonsannin ko mininyanba ma: e ko, i donna donsokè ka jò kònò; ne nyè bë jò in na, a dun man bon; yala e donna cogo di a kònò?

Mininyanba ko: i jò, n'bè don a kònò i yèrè nyèna sisan. Mininyanba donna, donsokè ye jò dasiri a da la, k'a jija.

Nsonsannin ye donsokè nyinika, n'o y'a sòrò a ye sogo sòrò kungo kònò.

Donsokè k'a ma sogo sòrò. Nsonsannin k'a ma ko mininyanba sogo ka di kosèbè, a ye bere ta ka mininyanba gosi fo k'a faga.

C de kòsòn, n'balimaw, a bë fò ko walenyumandònbalija man nyi; a bë ko caman lase mògò ma.

Tènèmakan Kamara

Ka bò Kalasa

Sibi Kafo Kònò

KA BO KAKA

Jumadon, san 1988 zanwuye kalo tile 22 kéra don ye, anw tè nyinè don min kò; k'a d'a kan sanni ko ka diya mògò ye, a kà to i kònò fòlò.

Nin don in na «CAR» n'o ye ciyakéda dò ye, min ka baara nyèsinnen don kungokònòlaw yiriwali baaraw ma, ani «DNAFLA» n'o ye mali balikukalan baarada ye, o sinemabòlaw nana Kaka dugu kònò. O diyar'anw ye, o bonyana anw ma.

Kakakaw tè se ka «CAR» nafaw fò k'a ban. San 1986, anw ka denmisén mògò 10 n'i kò de y'u ka baarakalan degeli kuncè «CAR» la, n'o ye kamalenninw ni musomisènw ye.

Baarakalan in kuncèli kadara kònò wotoro 10, misidaba 10 ani sarintura 20 dira cèw ma.

Musow ye safinèdilan minènw ni galadon minènw sòrò.

Minèn ninnu ye fén juru sarataw de ye, nka hali n'o y'a sòrò u bë sara, n'an y'u wari jateminè san kelen kònò, dugu si tè se k'a wari sòrò

An bë layidu min ta nyémògòw ye, ni Ala sònnna minènsòròbagaw tèn'u sigi k'u bolo

fila d'u sen kan, u bëna baara nafamaw k'e n'u ye, walasa ka dusu don tòw kònò. An ka muso faamuyalenw bëna u balimamuso tòw dege galadon ni safunèdilan na, walasa dugu ka yiriwa, k'a ka bònògòla sabati.

Kaka bëe tògò la, an bë jamana nyémògòw bëe fò, nka kérèn kérènnenyia la, an bë balikukalan soba mògò tanu.

Balikukalan nafa kumbòra anw fë yan, k'a ban, bawo balikukalanden jolenw de b'anw ka kow bée nyènabò, i n'a fò:

kuma yòrò

nisòngòko,
sannifeere,
dögötöröya baaraw,
wolosèbèn ni sayasèbèn dilanni, ani
fén caman wérèw.

Laji Namori Keyita
Kaka dugutigi
Sibi kafo kònò.

KA BO KULUKORO

Balikukalan ye nafa jumèn lase, aw ka
dugu ma?

Jaabi:

Nyinan y'anw san naani ye balikukalan na. Dugu cèw, musów, npogotigw ni cémisènw bée bée kalan in na.

A kéra sababu nyuman y'anw ma. Anw sera kalanjé ni sèbènni na. Ayiwa, kabini kalanden joen damadòw sòrla, hakilina kuraw jènsènna dugu kònò:

- Nisòngò jateli; foro sumacogo; samiyèji sumali fatulisèbèn; jiginnisèbèn; sannifeere nyèbila baaraw degeli; dugu saniyal li dögökun o dögökun (nbèdaw, kòlondaw, sow); jiminta furakèli; baganw ka laadala furakèli nyèsigi.

Anw ye magonyèkalan n'a baaraw kè dugu kònò:

- Balan misènninw, balan belebelebaw dilili; ani jèkabaara ninnu nyèsinnen bè dugu yiriwalitòn sigili ma, ani ka dugu kònò:

- Sènèkékulu, baganmarajékulu, ji ni kungo lakanali, balikukalantòn. Nka forobabaara kuntigi, ni forobatònba «UDPM» ye nin tònw bée tònden kérènkèrènnen ye. Musow ye nakòsènè, galadon ni safunèdilancogo dege.

Anw ka dugu ye kalan nafa dòn, bawo anw ye sira jan taama.

«Ni jèkafò ye daamu ye, jèkakè nyògòn tè, wa cèsiri fana ye dunkafa sinsibere ye».

Ni tuma dò sera, an bée magonyèbaara sigi sen kan, i ko dögötöròso ni jigginniso jòli ka fara duguyiriwalitòn nyèbila baaraw kan.

Ala ni balikukalan sababu la, anw miiriyaw bangera, k'u waleya dugu kònò.

Bubakari Kulubali
Kulukòrò

KA BO CON

Nin ye lètèrè ye ka bò Còn, ne Molobali Damèlè ye min sèbèn. Còn bée Tòmìyan mara là; u dugu fila cè ye kilomètèrè 7 ye.

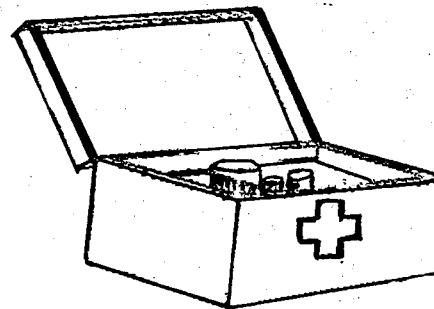
Ne ye nin folisèbèn ci cònkaw bée tògò la ka nyésin Mali balikukalansoba ni Kibaru nyèmògòw bée ma, ka foli, tanuni ani walenyumandòn lase u ma dan tè minna. Anw tè se ka balikukalan nafaw fo ka s'a dan na anw bara.

An bée don min na, i ko bi Còn balikukalanden hakè ye mògò 35 ye minnu cèma kalanden 20, bée yen, olu bée ye kalanden jolenw ye.

Ala ni balikukalan barika, anw ye duguyiriwalitòn dò sigi an bara, min kadara kònò an ye balikukalanden jolen 2 bila ka taa dögötöröya kalan kè Tòmìyan. O mògò 2 ye ne Molobali Damèlè ani Solomani Kòtòn ye.

Kalan in kuntaala mumè bée kònò, Cònkaw de jòra n'u ka kalanden ladonni musakaw bée ye. Kalan bannen kò, an ka dugutigi ye dugumògòw bée fara nyògòn kan, k'a nyini tòndenw fè, u k'a lajè ka dalasi 4000 ta foroba kèsu kònò, k'o di dögötörò kalandenw ma, u ka taa dugu magonyè fura fòlòw gèlènw san.

O wari dilen an ma, an taara fura minnu san olu filè:

-Niwakini kisè 1000

-Asipirinj kisè 500

-Alikòli buteli 2

-Bandi pakati 2

-Tasumajeni fura pakati 15

-Nyèdimi furajima buteli 4

-Nyèdimi fui atuluma pakati 4

-Alikòtt nyèbilenma buteli 3

Kabini dögötöròw y'o furaw sòrò, o y'u timinandiya kosèbè u ka baara fè, n'o ye lujuratòw dèmèni ye.

O tèmènen kò, muso fila fana taara dònniya nyini Tòmìyan, an balimamuso tintòw jigginni kama, walasa u fana bée se ka lafiya sòrò cogo min na, u ka dinyèlatigè kònò.

Ni Ala sònna ne Molobali Damèlè bëna Còn konyè tòw nyèfò aw ye, n'ka lètèrè filanan kònò.

Molobali Damèlè
Ka bòn Còn

KA BO SOKE

Don dò la, balikukalanden dò ye tulu san cé dò fè. Cè ye tulu pese, a kéra kilo naani ni garamu duuru ye. Tulu kilo kelen tun ye dòròmè kèmè ye.

Kalanden ko a ma, k'o bée bën joli ma? Cè ko: o bée bën dòròmè 450 ma. Kalanden ko cogo di? Cè ko: kilo mana kè kèmè ye, kilo naani tèna kè kèmè naani y'o la wa? Balikukalanden sònñ'o ma. A ko garamu duuru tèna kè dòròmè biduuru ye wa? Balikukalanden k'a ma, k'o bée k'o ye cogo di?

Tulufeerela y'a jaabi ko garamu duuru tè kilo tilancè ye wa? 50 fana tè 100 tilancè ye wa?

Balikukalanden ko ayi, bawo kilo kelen ye garamu baa kelen de ye; kilo kelen mana kè garamu baa kelen ye, garamu 5 wari bée bën joli ma o la? Kalanden ko, fèn min tè hali dòròmè kelen bò.

Tulufeerela ko wa, anw b'a jate cogo minna, o filè: kilo kelen ye garamu tan ye. Kalanden y'a sòso k'o kilo kelen ye garamu baa kelen de ye; k'i b'a sòrò, olu bée min jate, o ye kèmègaramu de ye, bawo kèmègaramu tan de ye kilo kelen ye. Feerlikèla ko w'a bée sòrò o de ye.

U ye nyògòn faamu min kè, kalanden sòrla ka cè ka dòròmè 450 sar'a ye, ka tila k'a f'a ye ko: n'a m'a jija ka kalan, k'a bolodayòrò dòn, sòonin u tèna nyògòn ka fòta faamu. Tulufeerela k'o ye tinyè ye.

Ali Kulubali
Sòkè balikukalankuntigi

seko ni dònko kènè

LAMIDU SAMADUGA KA MAANA

Nin yòrò in bè fò Siramakanba Koyita ye:
- So o so bè dinyè na, a bée baa kelen-kelen tún b'a fè... Sorotumu cira dè!...

- Misi kémè wolonwula ni mugan;
- Sangaso kémè wolonwula ni mugan tun bée sigi fèrè min na, o fèrè kémè ni mugan tun bée Sorotumu.

Mògò o mògò mana sugo dinyè na, i sugora fu la, barisa diya suguya bée bée dinyè kònò.

- baanaya bée sòrò yen, karisa bée karisala, o bée bée sòrò yen.

Ko ni yí ka minèn ta ka se hòrònké ma, n'a ko nyinan ma diy'ala ka d'a kan, a ye muso fila furu ka fila furu ka d'a dògòkè ma, k'i donn'a julankolon kan.

- Sorotumu tilebinfè da ye Masala ye, Sanando, kònòdimini ani Soroba b'a ntomon na, o dugu dan ye dugukunna ye. Lamidu Samaduga ye baara min kè Nyagalen Muke Tarawele nòfè n'bèna o de nyèfò aw ye:

Lamidu Samaduga min tun bée Lamidu n'a bée tile dèbè kè ka mugu ci kabakolo la, n'a b'a fò fana ko kènènyògòn t'ale la:

- muso kémè saba ni biwòorò ni fila tun b'a fè;

- jònkunda kémè wolonwula ni mugan;

- cèkòròba saba b'a bolo: ko-bée-dònna; da-tè-tèmè-kuma-na ani kuma-bée-fò.

O cèkòròba saba tun bée Lamidu Samaduga bolo.

Ni Lamidu Samaduga yí sigi jama la, a bée to k'a fò ko fa saba b'ale kelen na:

- fanga ye fa ye;

- denmisènnya ye fa ye;

- nafolotigiya ye fa ye.

Jeliw bée to k'a fò, Ee! Lamidu Samaduga tuu mòrò... kána nin fò sa...

Lamidu Samaduga yí kanto:

- aw ye n'nyògòn joli ye dinyè na?

Jeliw ko:

- anw yí nyògòn ye Sorotumu:

Sorotumu Siramakanba Koyita.

Nka, muso kelen bée yen, an m'o nyògòn ye; a ni kunbaya saba ni misènnya saba dalen bée Nyagalenna. A fa tògò Dumuke Tarawele.

A y'a ka cèkòròba saba bila ka taa Nyagalenna. Cèkòròba saba ye su jò ka tile jò. U taara se Dumuke Tarawele n'a, k'u nana Nyagalen nyini a fè k'a k'e muso ye.

Dumuke Tarawele ko: tinyè don, a t'a fè k'a derí d'u ma, bawo, ale ma denké sòrò ni Nyagalen Muke tè, wa a ma denmuso sòrò n'a kelen tè

O kéra tuma min na, cidenw ye sinyè saba ni naani bò, u bée t'a fò Dumuke ye ko Lamidu Samaduga b'a fè ka Nyagalen Muke furu. Dumuke b'a fò cidenw ye k'a t'a fè ka den in di, barisa, a b'a musoko nege da k'a cèko nege da.

O ci selen Lamidu Samaduga ma, a ko:

- sini cèkòròba saba ma, n'u taara, ni muso ma sòrò, a bée dò bò u jòkun na ka cèkòròba wérèw bila u nòna.

Cèkòròba saba ye su jò, ka tile jò ka taa se Dumuke ma, k'u bée Nyagalen nyini muso ye.

Dumuke ko: k'a tè se k'a den d'u ma, bawo a b'ale denké ni denmuso nyènafin bò:

- Cèkòròba, ko-bée-dònna ko, n'a ma den di, ko fèn na bò a la min ka jan n'a jòlen ye;

- Cèkòròba, min da-tè-tèmè kuma na, o k'a sera ka ban yéré;

- Cèkòròba, min bée kuma-bée-fò, o ko den kònòma don, a bée kalo saba bò, i b'a sòrò Dumuketa y'o kònò ye.

- Dumuke k'a ma, i ka hòròntigènna... walahi ma... n'ka jeni mana... n'ka kubò mana...

Dumuke ye den d'u ma ka t'a di lamidu Samaduga ma; ko fèn o fèn bée dinyè na a y'o kémè kémè d'a kan ka taa; ko don min Nyagalen kònyò mana taa k'u n'a sòrò denmisèn ye. Lamidu Samaduga ye muso furu k'a sòrò npogotigiya la.

Kònyòminènw dantigèli tuma na, Nyagalen Muke ye kasi daminè k'o tè ban.

Selifana selen', tènènusow, kòròmusow, mamusow, balimaw kumana Nyagalen fè, a m'i makun sango k'i dadèn.

O yòrò la, fa girinna k'i jò ko Nyagalen k'i makun:- n'y'i sòn jelikè fila ni jelimusò, k'i tòman Nyagalen Jabatè bil'i kun, ka finitigi, bilakoro, npogotigi, misigeren, kamalenba kelen d'a kan walasa nyènafin kan'i sòrò.

O kòfè ka jònkunda kémè wolonwula ni dèbè bil'a la. O cè kelen o kelen, nègè t'o don wa, u ni siran ma da fana. Ayiwa hòròn minnu don, u kunmasi tè

cè fana, bawo binyè ni nton b'u bolo.
Olu dikun y'i ma mun ko ye?...

Cè o cè man'i bugò Nyagalen Muke,

a nyè ka d'a yérè fogonfogon kan, barisa kabini, Ala y'i di n'ma, n'm'i bugò Nyagalen Muke. I makun Nyagalen...

O kòròfò tèmènen, Lamidu Samaduga ye san tila fila ye: kalo wòorò bée kè Nyagalen Muke Tarawele ka so.

A tò kalo wòorò tilala muso kémè saba ni biwòorò ni fila cè. Su si tè Nyagalen ni muso wèrè cè. Nyagalen ni Lamidu tora o cogo la.

Ni Lamidu ye kélè wuli ka cè tan minè, Nyagalen fana bée kélè wuli ka cè tan minè.

Ni Lamidu ye dugu tan ci san kònò, Nyagalen b'o nyògònna kè.

- Bazankòròba tulojan, nson bée fèn nyini, fana bée fèn nyini. U y'o de doni ka n'a fò Lamidu ye k'a ma muso furu ban; ko cè de bée cè kun barisa n'a ye ko o ko kè, Nyagalen b'a bonyògònko kè.

Lamidu y'u nyinika:- sisan n'bè muso in furusiri cogo di?...

- Cèkòròba saba k'a ma:i t'a wele nparibò la n'i y'a dan o tuma na, i y'a furusiri. «Musokolon ko musoya ye mònè ye, nka musoya tè taa jita kò».

«Cèya tè dògònyini ye, bée b'i kewale de bolo»

Ciden ye saba ni naani bò ko Nyagalen ka na u ka nparibò.

Nyagalen ko: U ka t'a fò a ye k'u tè nparibò nyògòn ye, barisa ni n'ye nparibò ni min ye san kélè bée bò a la. Ale tè bugò cè fè. Ni cè min y'ale bugò, i nyènana nyè bée da i fogonfogon kan dè!

- Nyagalen Jabatè ko:- Ee! ntòman, nparibò tè kojugu ye, taa, a'ka nparibò kè; nin de tun b'a to i fa b'a fò ko den ka kè cè ye, ko n'o tè muso tè mònè bò.

(a tò bée bò kibaru nataw kònò).

BÙBAKARI Kulubali

Zafukuntigi Sirakòròla

Kulukòrò

Dinyè musow ka donba Marisi kalo tile 8 n'a kòrò

Dinyè musow ka donba sankòròtali kadara kònò, n'o ye marisi kalo tile 8 ye, Mali musow ka kelenya tòn «UNFM» kuntigi Madamu Diko Masaran KONATE ye jèmukan lase malidenw ma, k'u hakili lajigin donba in kòrò la, n'o ye musow ka sariyaw lafasali ye bèn ni damakènyè ni hèrè basigili la hadamadenw ni nyògòn cè.

Tarata, san 1988 marisi kalo tile 8 don bëenna musow ka donba ma, dinyè jamana bée lajèlen hakè la. O don sugandilen basigili ka ca nisan 70 ye nyinan.

A sigikun tè dòwèrè ye musow niyòrò sigili kò, politiki, sòròko, hadamadenyako ni baarakow n'u nyògònnaw kènè kan, cèw kérèfè, walasa bée lajèlen k'i seko k'e faso baaraw n'u nyògònnaw la.

Donw, dògòkun ani sanw bilala musow ye, minnu sen fè, u bëe gintanw ni jamalakumaw labèn, ka musow yèrèw ani cèw, i ko jamana nyémògòw, bée lajèlen bilasira, u haminankow nyénabòli konyuman kòsòn.

O kadara kònò musow ma danfara don u yèrèw ni nyògòn cè: u ka jamakulutònw jèra, Afiriki hakè la, k'u ka tònba dò sigi sen kan min yèrè ni larabu jamanaw ni farajè jamanaw musow ka jamakulutònw bolow bëe nyògòn bolo, tònba kelen kònò, dinyè musow bée lajèlen tògò la.

Dinyè jamana hòrònyalenw ka tònba «ONU» hakè la, jamanaw ka cidew bée lajèlen bëenna wale caman kan minnu bë muso bò bolokòfèfènya la, k'a sababu k'u ka murutili ye cèw kama walasa u ka se

MADAMU DIKO MASARAN KONATE

k'u jòyòrò fa u ka denbaya n'u ka jamanaw kunkankow la.

O muruti min daminèna «USA» jamanaw dugu dò musow fè, n'o ye Shikago dugu ye, marisi kalo tile 8, o de lawèrèla ka dinyè tonkun naani jamanaw musow lasòrò: Mali, Afiriki ani dinyè yòrò tòw musow farala nyògòn kan, ka se hakè kologirin dò la, min ye cèw ani jamanaw politikikow n'u fangasow nyémògò caman nyékòròse.

O bèn n'o kelenya walew de kòsòn, musow ye sira sòrò, u haminanko caman nyénabòli la.

O walew sinsini, nyètaa kadara kònò, i ko danfara, siyawoloma, damakènyèli an'olu sèmèntiya sèbènw wajibiyali, olu de ye musow ka kèlè kènè kumaw ye sisan, minnu ma nyinè musoyakow kò: dennadon, saniya, jèya, bèsèya, gadon, npogotigiw ka denkow, ladamulikow ni tobilidibikow ni bololabaarako wèrèw, faranyògònkan hukumu kònò.

Sariyaw tara «ONU» fè ka musow sendon jamanaw fangabolow, a baaradaw n'a politikikow la. U yamaruyara k'u fara nyògòn kan, jamakulutònw kònò, minnu nyésinnen b'u ka kow sankòròtali ma dinyè fan tan ni naani bée la.

Marisi kalo tile 8 ye musow ka cèsiri jala jijali don dò de ye ka siyawoloma ni nyènawoloma suguya bée dò kèlè, walasa u ka se k'u jòyòrò fa u ka jamanaw ka nyètaa sabatili la.

Caman kér'o siratigè la jamana caman' kònò; bawo bi, i bëe musow sòrò iziniw kònò, forow la ani kubedaw la baara nafamaw la.

a ko nka halisa, danfara dòw bëe musow ni cèw cè ko dòw waleyali la, an balima-musow bëe ka tòorò minnu sababu la. Yélèma min nyinin don o la, musow de fòlò ka kan k'u cèsiri o nòfè.

O tèmènen kò, «UNFM» kuntigi y'a jira ko marisi kalò tile 8 bilalen don yélèma nafamaw kadara kònò Mali jamana taabolo n'a jamanadenw ladamuni sariyaw laku-rayali la. A y'i sinsi «UNFM» jòyòrò kan o walew timèli konyuman na.

Madamu Diko Masaran KONATE y'a jira a balimamusow la a ka jèmukan laban na, ko marisi kalò tile 8 ye bolodinyògònma don ye hèrè basigili la Afiriki jamanaw ni larabu jamanaw kònò, fadenya kèlè kèlen-don ka minnu kòdon nyògòn na.

Peresidan Musa TARAWELE ka taama kayi mara kònò

Kia ta san 1988 Feburuye kalo tile 15 la, ka t'a bil'a tile 23 la, forobatòn «UDPM» sekeretèri Zeneralni Mali jamana fanga-so kuntigi, Peresidan Musa TARAWELE ye Mali mara fòlò, Kayi, kònò sèkisònw bée lajèlen taama, nyògònbilasira ni nyògònfaamuya hukumu kònò.

A n'a nòkanmògòw sera Kayi dugu o dugu kònò, kumbènni gintanw tèmènen kò, u y'u nyèda baara kèlenw kan, ka sèkisònw nyèmògòw ka labènkumaw lamèn; ka tòndenw fèlaw lamèn; ka tila ka pariti ni gòfèrènama nkaniyaw jira bée lajèlen na.

Foto minnu tara taama in senfè, Kayi mara yòrò caman na, olu dòw filè nin ye:

